

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIE

15 cent de regel
behalve 35 cents zegel.

Voor de Stad .... 12.
Binnen per post ... 14.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag)

HET ONDERWIJZERS-GENOOTSCHAP.

Het verslag, dat het genootschap van deszelfs werkzaamheden gegeven heeft, is zoo mager in zaken, als het opgeblazen is in woorden. Het is verdeeld in drie hoofd-afdeelingen.

Onder de huishoudelijke bemoeijenissen, van de 's Gravenhaagse vereeniging verdient vooral onze aandacht, dat dezelve de openbare prijsuitdeeling heeft afgeschaft. Dit voorstel was den 7 Julij 1840 ter tafel gebracht; maar « eerst in April 1841 werd « die beraadslaging hervat, met die uit- « komst dat in Juni daaropvolgende, door « de gezamenlijke onderwijzers eene circu- « laire aan de ouders, wier kinderen op « hunne scholen onderwezen worden, is « rondgezonden, waarin men de redenen « ontwikkelt, welke niet slechts die af- « schaffing uit opvoedkundige inzichten bil- « lijken; maar tevens dringend (!?) ge- « bieden (!?) en daarom noodzakelijk « maken (!?) ».

Dat plan mag wel goed doordacht wezen. 10 maanden beraadslaging! Nooit hebben onze kamers, de tweede niet meer dan de eerste, meer ijver, wij willen zeggen, meer tijd aan 's lands aangelegenheden gewijd.

Wij hebben het geluk niet gehad, die circulaire te zien; en toch zouden wij durven beweerden, dat het hooggeleerd, diepdenkend, der zake kundig genootschap er niet aan gedacht heeft, de eerste en hoofdzakelijke beweegrede dier afschaffing te vermelden. Men heeft namelijk *prijsuitdeelingen door getuigschriften* vervangen. Eene fijn uitgedachte economie! Met een katerntje post-papier, een pen en voor een cent inkt, is men in de gelegenheid de handen van kinderen met keurig geschreven getuigschriften te vullen.

Wij verwachten, dat het onderwijzers-genootschap eerstdaags met algemeene stemmen, den eerzamen uitvinder dier economie een even keurig geschreven *getuigschrift* van dankbaarheid zal te huis zenden *ongefrankoord*, namelijk, ten einde het genootschap voor dit ook kostbaar brieven-part te wijzen.

Het tweede geschiedkundig (want zoo noemen die heeren hun verslag) feit, dat ook onze aandacht treft, is het besluit, om een de werken aan te schaffen, die in den

strid over het onderwijs *naan de eene of andere zijde* (dit zijn hunne woorden) zijn uitgegeven.

Ieder zou stellig denken, dat het genootschap zich voorstelde het voor en tegen te lezen. Waarachtig niet! de brief van M. SIEGENBERG aan Mr. GROEN VAN PRINSTEREE; *eene toelichting op den brief van* (Monseigneur) VAN BOMMEL aan M. SIEGENBERG; HOOFDSTEDEN DE GROOT en dergelijken zijn allen de onderscheiding zener vermelding zeer waardig.

Maar bijvoorbeeld de brief van Mgr. VAN BOMMEL, die van den Eerw. Heer VAN VREE, de toelichtingen van de Eerw. Heeren BROERE en WENNEKENDONK?! het genootschap heeft het nog niet eens noodig geacht te doen blijken, dat het daarvan kennis droeg. Zeer natuurlijk! want geen dier hoog- en Zeer Eerwaarde Heeren, had ooit de eer schoolopziener, of meester te wezen, over of in openbare scholen, opgericht door de wet van 1806!

Het derde belangrijk « voorstel met daarop « gevolgd besluit van den 21. Julij 1841, « is, dat, bij overlijden van een hunner « of wel van hunne echtgenooten, de overige « leden, als vrienden, den overledenen op « de armen der vriendschap (hoe vertee- « derend!) zullen ter aarde bestellen.» Waarop dan niet eens meewarige vol dankbaar gevoel, en ontroerende predicatie over *'s menschen levens broosheid, en den akker van opvoeding, onder den vrienden handen druk*, wordt terug gezien op het verledene tot opwekking en volharding in den ingeslagen weg, ten einde steeds te zaaijen, te planten en nat te maken, in afwachting van den wasdom en zegen van God. Amen.

KERKELIJKE STAAT.

ROME 21 September. Men weet niets nieuws uit St. Petersburg; alles is er stil gelijk de dood. Wie zou kunnen zeggen of het Russisch Gouvernement de klage welke de Heilige Stoel aan de geheele wereld heeft doen hooren, onbeantwoord zal laten, en zich zal vergenoegen met in stilte het systeem te volgen, dat het sedert lang aangenomen heeft, of wel dat deze stilte het voortteeken van eenen dubbel hevigen storm zijn zal. Men ontvangt slechts tydingen uit Rusland en nog meer uit Polen, welke op de zekerste wijze getuigen dat de pauselijke bul beneden daadzaken gebleven is. Het Russische Gouvernement heeft aan de Katholieke geestelijkheid allen invloed op het lager onderwijs ontnomen. (Köln. Zeitung.)

— Het Heilig Officie heeft de navolgende werken op den Index geplaatst: 1) Révelations sur les erreurs de l'Ancien-Testament, publiées par le docteur Charles de Casson; première partie; 2) Salomon-le-Sage, fils de David, sa renaissance sur cette terre et révélation céleste, publié par M. Gruan, de la Barre, ancien procureur du roi; deuxième et troisième parties, faisant suite à la première, intitulée: Révelations sur les erreurs de l'Ancien-Testament; 3) Studi Filosofici di M. Tommasca; 4) L'Incoronazione di Carlo Quinti a Bologna, di Carlo Rusconi; 5) Espana en sus Derechos. 27 et 28 l'ar deb. outre le droit de taler à la charge de l'acheteur.

— Uit Rome schrijft men dat, de twee nieuwe Codes, het *Pénaal en crimineel*. in het licht verschenen zijn: dezelve zijn op order van Z. H. door eene commissie uit beroemde Italiaansche regtsgeleerden voorgezeten door den Kardinaal Bernetti uitgewerkt.

Deze twee Codes zijn wezenlijke meesterstukken van voortgang en verlichting en dragen in ieder artike! het kenmerk van ware welbegrepen menschelievendheid, dezelve zijn dan ook eenstemmig aangenomen geworden.

Door deze Codes, zijn al de voorregten en uitzonderingen welke de hoogere klassen genoten vernietigd en afgeschaft.

Dezelve doen ieder burger gelijk staan voor de wet; er zijn geene andere buitengewone regtshoven erkend, dan de geestelijken en zulks alleen voor waabedrijven van geestelijken in het waarnemen hunner functien.

De doodstraf is blijven bestaan, maar slechts op een klein getal misdaden toegepast; al de andere straffen hebben klaarblijkelijk het doel, diegenen waar p zij toegepast zullen worden, te verbeteren. Wat de vroemdelingen aanbetreft, ook ten hunnen opzichte zijn de Codes zeer liberaal. Na een verblijf van meer dan twee maanden in dezelfde plaats in de kerkelijke staten, zullen zij, wat het crimineele aanbetreft niet meer door de politie, maar door de gewoone regtbank veroordeeld worden, en in het geval van schuldig bevinden aan kleine overtredingen, met bijkomende omstandigheden, zullen zij slechts tot de geringste straf veroordeeld worden.

GRIEKENLAND.

ATHENE 20 September. Men wist den 20 Sep. te Athene, dat Frankrijk nog een millioen aan Griekenland op de laatste serie van de leening voorschoten had, deze tijding was met zoo veel genoegen door het gouvernement van Konstantinopel ontvangen geworden, daar Frankrijk niets van deze dienstbewijzen eischt, zelfs niet eens de sedert langen tijd beloofde verbeteringen, in de inafwijking van het land.

TURKIJE.

In den nacht van den 3 op den 4 September had in het meer van Marjona, eenige mijlen van Konstantinopel, een ongelukkig toeval plaats. De stoomboot de *Crescent*, die gedurende eenen kernen nacht van Smyrna naar Konstantinopel etc.

vende, stiet met zulk eene hevigheid (ofschoon een oogenblik te voren de beweging der machine reeds had op gehouden) tegen een zeilschip, dat hetzelfde in zulk een slag en wank. De Crescent zette dadelijk de sloepen uit, en kruiste lichter dan een uur op dezelfde plaats rond om het scheepvolk te redder; maar alle pogingen waren te vergeefs, men vond noch schip noch menschen, welke allen in de golven zijn omgekomen.

ALEXANDRIE 7 September. Mehemet-Ali heeft eindelijk de vloot in zee doen steken en zes lineschepen en twee fregatten onder het bevel van Saïd Pacha bevinden zich reeds in zee. De onderkoning zelf zal een togtje van eenige dagen mede maken. De zeelieden hebben reeds een jaar soldij ontvangen in afkorting der zesentwintig maanden acht'erstallige soldij, welke men hun verschuldigd was.

Dezelfde wanorde heerscht altijd in Syrie: even wel heeft de admiraal Lasusse Beijrouth verlaten, en het Engelsche eskader maakte zich gereed zijn voorbeeld te volgen. De tijding der benoeming van den Emir Emin, als prins der Christenen van den Libanon, en van een Drusisch opperhoofd over de de Druzen, beiden onderworpen aan eenen Turkschen Pacha heeft geene groote vreugde veroorzaakt. De opstand zou op nieuw in Hauran heerscher.

(Augsb. Zeit.)

DENEMARKE.

Sedert het begin der hervorming in dit land, dat wil zeggen sedert 1517, zijn de Katholijken van Koppenhagen van Kerken beroofd, en iedere vereeniging de uitoefening hunner godsdienst ten doel hebbende was formeel verboden; zoo dat zij genoodzaakt waren, zich naar de kleine kapel der legatie van Oostenrijk te begeven, die nauwelijka een zeker getal personen kan bevatten, en waarin daarenboven de predikation, het onderwijs der christelijke leering enz. in de Duitsche taal gesehieden. Voortaan zal zulks niet meer plaats hebben: de Koning heeft besloten, zegt een protestantsch dagblad, dat de Katholijken van Koppenhagen, wat het goddienstige aangaat, gelijk zullen staan met de andere dissidenten, en bijgevolg heeft de Koning vergunning verleend tot den opbouw eener Katholijke kerk in de hoofdstad. Naar alle waarschijnlijkheid zal met het aanstaande Kersfeest, of korten tijd daarna, de eersten steen aan dit gebouw worden gelegd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 23 September. Men heeft eene bijzondere commissie benoemd om onderzoek te doen naar de ongetrouwigheden, die aan het ministerie van oorlog begaan worden, en derzelver eerste nasporingen hebben zeer verwonderlijke resultaten opgeleverd, die naar men tot hertoe verheemt, het publiek met schrik bevangt. De in beslagnameing der papieren van den houtkooper die, in deze zaak betrokken, zich in zijne gevangenis heeft opgehangen, heeft het vonnis van in beslagnameing tengevolge gehad van het vermogen, nagelaten door een militair van hoo-gen rang, die geduren e zijn leven de grootste rol in deze zaak gespeeld had.

(Leips. Abg. Zeit.)

Er registeren zag men in den Lustgarten zes vrouwen in dorpskleeding, omringd van eene talrijke en vrolike troep inwoners onzer stad; zij wilden zich naar het kasteel begeven om den Koning te bekeeren, herhaalde keeren met eene groote nedrigheid daarbijvoegende, dat zij deze zending van den Heiligen Geest ontvangen hadden. Onder deze bedriven kwam de politie aan en nam deze ongelukkige vrouwen in verzekerde bewaring, die daarvoor hunne echtgenooten en kinderen in Pommeren verlaten hadden. Het schijnt dat zij door de Pietisten, tot deze handelwijze waren aangezocht geworden.

ZWITSERLAND.

Het lot der kloosters van het kanton Thurgau is niet twijfelachtig. Men wil in dat van Istingen onophoudelijk hervormingen invoeren, die dezelfde ondergang zullen ten gevolge hebben. Het gouvernement is voornemens eene kantonale school in het klooster van Fischingen op te rigten; men

maakt ten dien einde reeds nieuwe veranderingen in het gebouw. Ook spreekt men van de openlijke afkondiging eener nieuwe wet op het noviciaat. De kloosters zullen wel niet in deze veranderingen treden.

De administrateur der goederen van het klooster van Wettingen, in het kanton, kondigt den verkoop aan, bij opbod, van derl eigendom van Herdernhof, aan dit klooster toebehoorende. Argau gaat steeds voort, met de besluiten der bondsvergadering te verachten, en het verort van Berns blijft stilzwijgende.

SPANJE.

De Cortes zullen, als zij zich verzamelen, hoofdzakelijk bezig zijn, middelen te vinden, om aan de noodzakelijke uitgaven te kunnen voldoen en de inkomsten van den staat, als het mogelijk zal zijn, te vermeerderen.

Eene groote werkzaamheid heerscht in het bewaken der kusten van de middellandsche zee; voornamelijk van de zijde van Gibraltar wordt de werkzaamheid ten spijt der Engelsche sluikhandelaars verdubbeld.

Van Bajonne hebben wij langs buitengewonen weg de tijding ontvangen, dat de Regent den 30 September een decreet uitgevaardigd heeft, waarin de Cortes den 14 November begeroepen worden.

Men heeft te Madrid onder den titel van *le Diabte Prédicateur*, een pamphlet uitgegeven vol onwaardigheden en beledigingen tegen den H. Vader, het Roomsche hof, de Spaansche Geestelijkheid en de Gouvernemen ten welke zich niet tegen den H. Stoel verzetten. Het schijnt dat het Kerkelijk bestuur van Toledo eene krachtige verklaring over dit Schotschrift, aan den Regent heeft doen toekomen. Een ministerieel blad der hoofdstad raadt den gouverneur onbeschaamd aan, zich niet in verlegenheid te stellen, om de beledigingen Rome aangedaan, te wreken, omdat Rome van zijnen kant zich ook niet gekaast heeft, om de verongelijkingen te herstellen, welke het der Spaansche nutte heeft aangedaan.

FRANKRIJK.

Uit Avignon schrijft men den 2° dezer dat de Rhone weder geheel en al in derzelver bedding teruggekeerd is. De stad is alzoo weder vrijgekomen met den schrik; maar de inwoners kunden toch niet gerust inslapen zoo als de ondervinding, helde! te wel geleerd heeft; eerst dan zal men gunst kunnen zijn, als men niet meer aan den schrikkelijken vloed, waaraan de rivieren blootgesteld zijn, en die van zoo veel verschillende oorzaken afhangen, onderworpen zal zijn.

ALGIERS, 20 September. Het Gouvernement geeft heden tijdingen, van Afrika, waaruit blijkt, dat men zich te Algiers te zeer ongerust gemaakt heeft, over de gevachten die de Generaal Changarnier geleverd heeft, en die op de grenzen van de Provincien Algiers en Oran plaats gehad hebben. Het tijt geen twijfel of de gelidene verliezen zijn zeer gevoelig maar bij het doorlezen van de Rapporten van de Generaal Bugeaud outwaart men dat er niets plaats gehad heeft, dat niet te voorzien was in de gewoonlyke manier van tegenstand die geboden wordt. De laatste dépêche van den Generaal Changarnier maakt melding van iets, hetwelk indien het zich bevestigt, niet zonder invloed op de voortgang der Campagne zal blijven.

Volgens ontrouwde Rapporten zou de generaal Lamorieux zich den 19° van de Smahla (familie, tenite, vóórtse omgeving) van Abd-el-Kader, en van Set Kalifa Sidi Allal-ben-Embaroh meester gemaakt hebben. Dit zou een buit zijn, die veel invloed zal hebben.

Men schrijft uit Parijs den 26 September over den hertog van Aumale:

Bij gelegenheid der aanstaande reis van den hertog naar Afrika, houdt men zich nog in onze zalen bezig over het voornemen des Konings om Algérie tot eene soort van onafhankelijk militair koninkrijk te verheffen waarover een der prinsen als onderkoning zou worden aangesteld. De hertog van Nemours was in het eerst voor dezen post bestemd geweest, maar zijne losse manieren

maakten hem weldra het verblijf in Algérie ondraagelijk, en deden hem naar Frankrijk terugkeeren. Nu wil men hetzelfde met den hertog van Aumale beproeven, aan wie men het Gouvernement van Algérie wil toevertrouwen. De Runigny zevens kon in plaats, zooda men den generaal Bugeaud kan ontberen, die te veel gerucht maakt en ook te veel schrijft.

De Bisschop van Algiers vergezeld van eene deputatie van zijn geestelijk gevolg is naar Pavia vertrokken, alwaar hem de overblijfselen van den H. Augustinus over handigd zullen worden. De Bisschop wordt den 22 of 23 dezer te Toulon terug verwacht, alwaar hij een stoomboot in gereedheid zal vinden om hem naar Bone te transporteren, en deze reliquien aan den Afrikaanschen Bodem weder te geven.

Den 28 dezer verjaardag van zijne inwijding zal de Heer Dupuch overgaan tot de plechtige inzegening van het Meubilair, hetwelk ter gedachtenis aan den Heiligen van grooten vóórtse Docter, door de metropolitane Aardbisschoppen en Bisschoppen van Frankrijk op de ruinen van Hippone opgericht is, en zal hij de heilige reliquien er in plaatsen.

De Koning, de Minister, en de Gouverneur Generaal, hebben aan den Bisschop alle middelen aan de hand gegeven om zijne zending met waardigheid te kunnen vervullen, die niet minder voor den roem der letteren als voor den roem der godsdienst belangrijk is.

Men weet dat de heilige Augustinus gestorven is den 28 Augustus in het jaar 430, gedurende het eerste beleg van Hippone. Het ligchaam van dezen heiligen en zijne onsterfelijke schriften zijn aan de barbaarscheid der Vandalen van de voete van Arius onttrokken geworden door de toegenegenheid zijner leerlingen, die dezelve naar Sardinien vervoeren, alwaar Luitprand, Koning der Lombardien, dezelve voor eene zeer aanzienlijke som gekocht heeft en na zeer lange onderhandelingen met de Sarrazinen meester geworden zijnde van dit eiland, liet hij een en ander naar de hoofdstad van zijn land, Pavia, overbrengen. Men plaatste dezelve in de kerk van den heiligen Petrus, alwaar het ligchaam van den heiligen Augustinus bijgezet werd.

Sedert dien tijd, en op verschillende tijdstippen, hebben de openbare akten, en brieven van Pausen, de euhtheid van deze overblijfselen meermalen erkend.

Brieven uit Macao van den 10 April melden, dat de Engelschen in aantogt zijn op Peking. Zij zijn nabij Nankin. De expeditie bestaat uit 10,000 man, 40 schepen, behalve 70 transportschepen en 20 stoomboten.

BELGIË.

Men leest in het *Journal de Bruxelles*: Het schijnt ons niet noodzakelijk toe, het gerucht te wederleggen, dat sedert eenige dagen door de drukpers wordt verspreid, te weten, dat het Belgisch Gouvernement genegen zou zijn, om de Philippijnische Eilanden te koop, met oogmerk om aldaar eene Colonie te stichten. Dit gerucht waaraan niemand geloof heeft geslagen was niet eens waarschijnlijk. Daarenboven schijnt de Colonisatie van een gedeelte van de eilanden Amerika, door eene rechte bestuur, thans genoeg kanssen op te leveren, dat men ten pinste eerst den uitgang dezer proef kan afwachten. Het is in onze oogeh voorzigtig, alles gelijk te willen onderneemen.

LEUVEN 6 Oct. De beroemde professor Ernst, (de oudste) is heden, na een kortetijdige ziekte overleden. Hij is een groot zynler voor de Universiteit.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE 8 October. Er is heden een buitengewone *Nederlandche Staats-Courant* uitgekomen, uitsluitend opgevuld met decoratiën en benoemingen ter gelegenheid van het hooge huwelijk van de Koning's beoemde dochter, H. K. H. Mev. de Prinses Sophie der Nederlanden, met Z. K. H. den Erfgroothertog van Saksen Weimar Eisenach, dat op heden voltrokken is.

BREDA, heden den 7 October heeft het koninklijke dezer stad voor de bestude vacatures als leden van den raad door het overlijden van den Edel Achtbare Heeren J. Coppens en J. W. de Baryn in deszelfs plaats benoemd, de Heere J. N. Smits en P. van den Guorbergh.

GELDROP 3 October. Gisteren omstreefs half vijf ure na den middag arriveerde alhier onder H. K. H. Zyns Beoelachtighe Hoogwaardigheid, Monseigneur de Bisschop van Emaus, benevens d.

Welkerwaarden Heer G. Wilmer, ten lein, aan ontrent 500 onzer gemeentelieden het H. Sacrament des Vormsels toe te dienen.

Reeds in den vroegen morgen van dien dag wapperden van bijna alle particuliere en openbare gebouwen vlaggen. Bij sommige Ingezetenen bemerkte men daarenboven eenige gedichten en jaarschriften. Aan den ingang van het kerkhof, was eene fraaie eerepoort opgerigt, van welke tot aan den ingang der kerk, naasten boompjes geplant waren, zoo dat alles een echt feestelijk aanzien had.

Bij de aankomst op de pastory werd Z. D. H. de toegevoelde menigte zegenende, door de Wel-Eerwaarde Heeren Geestelijken, den Edel Achtbaren Heer Burgemeester, Assessoren en Secretaris en door het kerkbestuur, verwelkomd.

Den morgen na de Solomnele Mis, namen de plegtigheden van het H. Vormsel, door eene korte, doch hartroerende aanspraak van Monseigneur, aan de Vormelingen, met de grootste aandacht en eenen aanvang. Na welken afloop niettegenstaande de vermoeijensissen van den dag, de eerbiedwaardige grijsaard nog een bezoek afgelegd heeft, bij den E. Achtb. Leer Burgemeester en den opperkerkmeester.

Men vernéemt uit Heere, dat Mgr. den Dubbelden aldaar Dingsdag en Woensdag het H. Sacrament des Vormsels heeft toegediend; den eersten dag aan de Vormelingen van Heeze, Leende en Zoerendonk, den tweeden aan die van Budel en Maasheete. Ook had Mgr. dien dag pontificaal gecelebreerd. Even als elders was de bevolking werkzaam geweest, om door al wat in haar vermogen was, te (bonen, op welken prijs zij de eer en het geluk schat, dat haar te beurt viel.

Te Haarlem werd op den 5 October na eene plegtige pontificale Mis door Mgr. den bisschop van Curium, baron van Wijckerslooth, Heer van Schalkwijk, den eersten steen gelegd aan de nieuwe Roomsche Katholieke Kerk, welke nabij de groenmarkt, zal gebouwd worden. Commissien uit het provinciaal en stedelijk bestuur woonden de plegtigheid bij.

GORINCHEM 4 October. Op heden ter gelegenheid van de viering van het feest des H. Franciscus, patroon der Eerwaarde Heeren Paters Minderbroeders; maar vooral ter gelegenheid dat eene voormalige protestantsche moeder met hare drie dochters in den schoot onzer Moeder de H. Kerk wedergekeerd zijnde, met hare oudste dochter voor de eerste maal het Sacrament der H. Communie ontving, had er eene solemnele Mis plaats, welke gecelebreerd werd door den Eerw. Heer W. van Duinhoven Pastoor te Sellikum, bijgestaan door de Eerw. Heeren J. Wennekendonk Pastoor te Schoonhoven, als index, A. G. van Dam, Pastoor te Vianen als diaken, en A. F. de Bont, Pastoor te Woudrichem, als subdiaken.

Een zeer groote toeyloed, zoowel van geloovigen als van andere gezindheden waren in het kerkgebouw zamengekomen om deze verhevene, buitengewone en gevoelvolle plegtigheid bij te wonen, welke niet weinig door het gezang van een wel bezet en zeer gefefend koor werd opgeluisterd.

Maar bovenal werden de harten der zich in de kerk bevindende ransel tot innig Godsdienstig gevoel opgewekt, toen na het Evangelie de weleerwaarde Heer J. Wennekendonk van den Kansel met zijne gewone wegspreekende welsprekendheid en Godsdienstijver, eene op dien plegtigen dag toepassende feertode uitspraak welke in de meeste gemeden een gewenschten en gunstigen indruk zal hebben achtergelaten.

De H. Mis werd besloten met eene indrukwekkende afsluitende procesie en de kerk

Op het buitengood in Soestwijk, onder de Gemeente Arkel, opz bijna 1 1/2 uur afstands van Gorinchem, bevoond door den Heer Burgemeester van die Stad heeft men brand gesticht, ten einde daardoor gelegtheden te vinden voor de dienst. Werkelijk is iemand het huis ingedrongen die den Heer Burgemeester zijne kassette, van eene aanzienlijke waarde in effecten, goud en juweelen,

ontvoeren heeft. Dank der Politie van Gorinchem, de dader is gevat, en de bedoelde kassette met derzelve kostbaren inhoud is bij den Heer Burgemeester terug gebragt. De Brand was van weinige beteekenis.

's GRAVENHAGE 7 October. Verscheidene gouverneurs der provincien zijn reeds hier ter stede aangekomen, en men verwacht heden eene deputatie van het Stedelijke Bestuur van Amsterdam, belast met het aanbieden van het bruidsgeschenk aan het Vorstelijke paar.

In het dorp Werkhoven is op de kermisschen een paar landlieden die beschonken waren, twist ontstaan, ten gevolge waarvan de een den anderen eene doodelijke wonde met een mes heeft toegebragt, waaraan deze overleden is.

Onder de toebereidselen voor de algemeene illuminatie alhier merkt men ook op eene eerepoort, door de turf- en lastragers op de zoogenaamde Turfmarktsbrug opgerigt.

Bij voortdoring ziet men allerwege de grootste toebereidselen maken tot de algemeene illuminatie, die op morgen avond alhier gehouden zal worden en buitengewoon luisterrijk belooft te zijn. Men verzekert dat de dag van morgen voor de geheele bevolking eene ware vreugde dag zal wezen. Onderscheiden gedeelten der stad zijn derwijze versierd geworden, dat zij morgen het voorkomen van lustoorden zullen verkrijgen. De eerezuil op de Plaats wordt zeer prachtig opgerigt, en men verwacht dat zij een uitmuntend gezicht zal verschaffen.

Ingezonden Stukken.

WAARSCHUWING

(Vervolg van No. 117.)

Het is waar bewoners (grondeigenaren) van Maasland, gij hebt bij afwisseling van af het jaar 1815 door den hoogen watersland in uwe polders, vele verliezen te betrouwen gehad, die slagen waren voor u gevoelig, maar gij rouwmuurde niet; gij wist dat u die ramp van Heer werd toegezonden, Wiens wijsheid niemand kan doorgronden.

In den beginne van dit jaar echter beurdet gij u wederom op, met het gunstige vooruitzicht dat men u eene waterloozing zoude verschaffen, waardoor en waardoor alleen gij allen kondt gelukkig worden; doch gij verliest wederom moed niet alleen, omdat men u verteld heeft, dat die waterloozing (voor boit) waarschijnlijk in de eerste drie jaren nog niet zal worden tot stand gebragt, maar omdat gij ziet, dat men thans daadwerkelijk werkzaam is met het maken EENER WATERSTOPPING in uwe Polders, door middel van eenen Dijk van at het dorp Rosmalen tot aan den Maasdijk aan de Blaauwe Sluis onder Maren, ter hoogte van (0,30) zegge derzig Nederl. duitsen (boven den achterdijk van den Polder van der Eigen, waarin men drie bruggen zal plaatsen, hetwelk gij gelezen hebt in den Noord-Bevander, van Dingsdag 4 October '51, alsmede het nadeel dat men u hierin voorspelt.

Och, herachepst moed, adresseert u daar, waar zulks zal behooren; immers het Hoog Heemradschap van Maasland aan welk de surveillance van Dijken, Waterkeerende werken, Sluizen, Kribben, Slagen, Wegen enz. door den Kansel is opgedragen; dat collegie heeft steeds uwe belangen altoos weten te waarden, verzoekt aan hetzelfde met meer klem, ja dringender dan ooit, dezelve thans met kracht te ondersteunen.

Trouwens, bewoners van Maasland! laat u niet bedriegen als men u tracht diets te maken, dat uwe belangen, door het aan die hoogte leggen van dien weg, niet zullen worden te kort gedaan, met u te zeggen: « deze drie bruggen zullen meerdere capaciteit hebben, dan de beneden sluisen in uwe polders, waardoor gij geen hinder van water zult verkrijgen. » Mis geredeneerd! Ware de capaciteit der te maken bruggen (hetgeen niet zal plaats hebben), honderdmaal grooter dan de benedensluizen;

welk deskundige zoude er zich aldan nog voor opdoen en theoretisch bewijzen kunnen, dat die dijk dan nog geene aansluiting tot waterstopping zoude geven? want, door den verren afstand verliest het water zich in de groote uitgestrektheid van den Polder van der Eigen (beneden den te maken dijk en kan alzo niet spoedig genoeg aan de benedensluizen arriveren, men wete dat genoemde benedensluizen in het voorjaar altoos niet open blijven; en, door dat het water stellig niet zoo spoedig als vroeger voor de beneden sluisen zal verschijnen, kunnen er in het voorjaar ogepublikken komen, dat meergemelde benedensluizen, daardoor eenige dagen niet zullen kunnen loozen. Het kan u niet genoeg zijn, dat men u verzekert, dat als men proefondervindelijk uw nadeel zal inzien, men dan den dijk gedeeltelijk zal afslechten. Wie zal u aldan de enorme nadeelen, misschien van het eerste jaar, rembourseren?

Doch Maasland's Ingezeten, het is overbodig u zulke toerden te ontwikkelen; gij weet dit alles beter dan die u als het ware met de pen betooveren en seh ier geen denkbeeld van eenen polder kunnen maken; geen Polder kennen; ik herhaal het, laat den moed niet zinken, nu gij op nieuw het restant des bewust te maken dijks, ter aanbesteding ziet geannonceerd; dan nog niet, als gij zult zien, dat al uwe billijke reclamen alhier zullen worden in den wind geslagen; aldan zullen wij zien hoe Zijne Majesteit onze geëerbiedigde Koning in Hoogst deszelfs wijsheid er over denken zal, als Hoogstdezelve zich al die tonnen gouds zal voor den geest brengen, door het gouvernement verwerkt, tot opruiming van hoogten, vrucht, boomen, hagen en wat dies meer zij, ten einde het afkomend Beers-water door uwe Polders een des te spoediger weg naar zee te bauen, welk zoo zeer doelmattig werk nu, door het leggen van meergemelden dijk, eenigermate in deszelfs waarde zal verminderen, Zijne Majesteit zal aldan in uw belang hopen wij, een gunstig besluit nemen.

Een Grondbesitter in de Maaspolders.

DE GENEZING DER OOGZIEKTEN

DOOR DEN WEL EERWAARDE HEER

J. L. A. KREMER A.Z.

HERVORMD PREDIKANT te Heeze.

De nieuwsgierigheid van N. werd door dezen titel opgewekt, om bekend te worden met die geruchtmakende genezing, doch hoe vond hij zich te leure gesteld, bij het doorbladen van het werkje, dat slechts eenige ongerijmde overdrevene lofsuitingen bevat, waarvan de schrijver zich niet eens bekend maakt. Moejelijk is het te veronderstellen, dat de Heer Kremer er de schrijver van is, daar zijn Eerwaarde zeker de spreuk bekend is, propria laus sordet, te meer daar een Predikant moejelijk op zijne rekening kan hebben, de woorden die op bl. 41 voorkomen, « het leven van eenen blinde heeft luttel waarde, het is weinig meer dan een planten leven, want dan zoude men moeten veronderstellen, dat het stelsel van eenige fransche geneesheeren bij zijn Eerwaarde de Godgeleerdheid verdrongen had.

Zulke lofsuitingen zijn minder vereerend, alhoewel de schrijver grondige kennis van het oog aan den Heer Kremer toekent; zijne edelmoedigheid en belangloosheid hemel hoog verheft, het laster en verguizing noemt, als iemand in den Kremer, even als hij, geen wonder Docter liet.

De kt er de schrijver niet aan, dat het gouvernement den predikant slechts heeft toegestaan de oogziekten gratis te behandelen, waardoor de zoo hoog opgevoelde belangloosheid van zelf onvalt; dat het gouvernement niet de minste waarborg heeft van de bekennis van den Heer Kremer, zoo lang hij niet door de bewegde autoriteit geëxamineerd is.

De naamlijst der ooglijders die volgens den schrijver op eens aan het wonder grenzende wijze genezen zijn, kan niet als waarborg dienen; want

dan zoude iemand, die zich met eene rist tanden bij het gouvernement aanmeldde, die hij verklaarde zonder pijn getrokken te hebben, zeker als stadelijk tandmeester moeten toegelaten worden.

De schrijver gaat zoo ver, dat hij op (bl. 31) zegt, een moeilijk te onderdrukken gevoel van afkeuring en ontevredenheid heeft het bij mij verwekt, dat onze geerbiedigde Koning den edelmoedigen Predikant niet tot den ridderstand verheven heeft; en op (blz. 46) wil hij Z. M. als het ware noodraken den oogkundigen Dominé een lintje te geven. O tempora, O mores!!!

ne Sutor ultra Crepidam;
Uw bestendige lezer,

Nekrologie

VAN DEN

WELEERW. HEER J. L. CLAESSENS.

Indien de gedachtenis van personen, die zich voor de Maatschappij verdienstig gemaakt hebben, heilig is, dan vooral is dit het geval, wanneer zulke personen meer door eigene opofferingen dan wel door stoffelijke middelen zich dezen eernaam verworven; en tot dat geval behoort de Weleerw. Heer Claessens. Weshalve wij gemeend hebben onzen lezers geene ondiens te doen met een sterfberigt, dat men ons wel heeft willen toezenden, van woord tot woord over te schrijven.

Van jong af erkende men in hem, dien wij be-treuren, al die deugden, waarvan zijn kortston-dig, priesterlijk leven zoo sprekende bewijzen heeft opgeleverd: godsvrucht, gehoorzaamheid, eendragt met ijver voor de studie gepaard, waren als aan-geborene begaafdheden, die hij en als kind, en als scholier en als seminarist aan den dag legde. Deze deugden waren tot rijpheid, wanneer hij den 1. Mei 1835 tot de priesterlijke wijding geroepen, en on-middelk daarop tot kapellaan van Maaseik werd aangesteld. Hier nu opende zich voor hem die kring van werkzaamheden, dien hij binnen zoo korte jaren zou doorloopen; hier nu begonnen de geheime deugden des jongelings in den God- en menschlievenden priester door te schijnen; hier vooral kon hij zijnen ijver voor alle goede zaken lucht geven. En dit deed hij. Zijn voorganger was een ijveraar voor het onderwijs geweest: M. H. Claessens sloeg dadelijk hetzelfde spoor in, en het mogt hem gelukken, den rouw over het vertrek zijns voorzaats eindelijk te doen ophou-den: Eene nieuwe Hoofdkerk was voor de stad noodzakelijk geworden; M. H. Claessens ijverde voor de benodigheden, en het nieuw gebouw zal eerlang ingewijd worden: Een gesticht, welk bij uitatek een gesticht van weldadigheid mag heeten, ontbrak er voor stad en land, M. H. Claessens had dit gemerkt, zijn beleid vond middelen, en een leer-huis voor Doofstommen werd aangekondigd en ge-opend. Kortom, overal waar het of het welzijn der jeugd, of de eer van God, of het lot der lij-dende menschheid gold, daar zag men den ijver van den afgestorvene ontvlammen en zich uitputten. Helas! een zigtbaar verval van krachten was er het gevolg van, en na een tweejarig ziekbed, waar-op hem de opgeruimtheid zijner ingeborst immer bijbleef, stierf hij te Weert den 26 Sept. 1842, in den ouderdom van ruim 30 jaren, na alvorens de H. Sacramenten herhaalde malen gevraagd en ont-vangen te hebben.

ADVERTENTIE.

Heden overleed te Luik, tot mijne droef-heid mijn geliefde Zoon Jonkheer en Hr. J. P. J. A. DE LA COURT, Raadsheer in het Provinciaal Gerechtshof van Noord-Brabant, en Lid der Ridder-schap der gemelde Provincie; na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten onzer moeder de H. Kerk, in den ouderdom van 42 Jaren en 7 Maanden.

26 October 1842.
Johanna Maria de la Court.

Na een langdurend en verduelig lijden, overleed heden tot onze bittere droefheid onze dierbare en veel belovende Zoon E. D. U. A. B. D. S. J. O. S. E. P. H. U. S. P. O. T. J. E. S., in den ouderdom van ruim 20 jaren, voorzien van de laatste H. Sacramenten onzer moeder de H. Kerk.

Ravenstein, 4 October 1842.
A. POTJES, Secretaris.
A. POTJES, geb. VAN BRIENEN.
Eenige Kennisgeving.

Wordt bij deze ten kennis van de belang-hebbenden gebracht, dat voor het studie jaar 1842-1843 vaceren de volgende Beurzen, welke te Leuten ontvangen worden als:

Eene, gesticht door Rosemond, voor de Theologie ten voordeele van inboorlingen van Eindhoven, de Kempen, enz. ad f. 10-80.

HOPSIUS, voor Theologanten, van Heeze, Leende, Geldrop, Mierlo, 's Bosch, Deurne, Vlieden, Bakel, Asten, Someren en Lierop. ad f. 40-00.

GIJBENS, voor Theologanten, van Heeze, Leende, enz. ad f. 30-00.

AB ANGELIS, voor Philosophie en Theologie, voor bloedverwanten, stad en distrikt van Hensden, 's Bosch, enz. ad f. 18 00.

Twee van ZOESIUS, voor Theologanten van het Bisdom van 's Bosch, ieder ad f. 100-00.

KEMPENIUS, voor Philosophie en Theologie, voor bloedverwanten, en alle anderen. ad f. 75-00.

DE VOS, voor de Humaniora, Philosophie en Theologie, voor inboorlingen van 's Bosch, ad f. 40-00.

ERKENBROEK, voor Philosophie en Theologie inboorlingen van 's Bosch, Eindhoven, Helmond, Someren, Mierlo, ad f. 10-00.

HAMEL, enz. voor Theologanten van Bergeyk en anderen ad f. 400.

In den HOOGENHUYVEL, voor Philosophen en Theologanten, Nederlanders ad f. 45,00.

In het STANDDONK voor Philosophen en Theo-loganten, bloedverwanten, en vordere inboor-lingen van Lomraet, Welde en Geel, ad f. 80-00.

De collator dezer Beurzen is de Hoogwaardigste Heer Vicarius Generaal van het bisdom van 's Bosch. Al wie hier op eenig voorregt meent te hebben, adresseere zich bij franco brieven aan gemelden Collator vóór den 30 October dezes jaars.

St. M.-Gestel den 10 October 1842.

VERKOOPING.

De 10 Bunders 53 Roeden en 50 Ellen UITERWAARD onder Nederhemert, waarvan de finale verkoop op den 18 Oc-tober 1842 des voormiddags ten 11 ure, door den Notaris G E R L A C H te Hensden, zal geschieden.

Zijn Ingeent voor..... f. 11000,00.

Bij J. P. VAN DIEREN en Comp Boekdruckers te Antwerpen, ligt ter percen en zal tegen 5 October verkrijgbaar gesteld worden een nieuw werk van den Heer TH. VAN RIJSWIJCK, getiteld: DICHTERLIJKE BESPIEGELING OF ONZE VADER, 1 deel groot octavo prijs f. 1,25.

Als ook zal tegen het einde van December verschijnen eenen MUZEN-ALBUM. Antwersch Letterkundig Jaar-boekje voor 1843, een deel. f. 0,50. De bovengenoemde Drukkers zijn door aankoop ook eigenaars geworden van de werken:

E P P E N S T E I N eene legende door TH. VAN RIJSWIJCK f. 1,50.

A N T I G O N E S of de V O L K S - K L A G T E N door TH. VAN RIJSWIJCK f. 1,25.

P O E T I S C H E L U I M E N door TH. VAN RIJSWIJCK. f. 1,50.

Alle deze bovengenoemde werken kan men bekomen te Grave bij J. R. VAN DIEREN, en te 's Bosch bij D. A. DE ROOY, en bij de Geb. K E R H O E V E N.

De Notaris P. GELPKE, resi-derende te Dinther, zal, voor zijne Principalen publiek verkoopen:

De buitengewoon goed beklante WIND-KOREN MOLEN van Heeswijk met bijgelegen MOLENHUIS, SCHUUR en BOUWERIJ bestaande in 6 Bunders BOUW- en WEILAND.

Gecombineerd of afzonderlijk.

Aantevaardt in de Maand Mei 1842.

Deze Verkoopung zal plaats hebben te Heeswijk ten huize van JAN STEENBERGEN, provisioneel op Maandag den 24 October 1842, en finaal 14 dagen daarna telkens des namiddags om 3 uren.

Informatien te bekomen, ten Kantore van voornoemden Notaris en bij ARNOL-DUS VAN DEN BRAND te Heeswijk.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den 12 October 1842, ten voor-gens om elf ure, ten huize van den Burge-meester te Lithoijen, is het Hoofdbestuur van den Polder van Lithoijen voornemens aan te besteden:

Het VERWERKEN van omtrent honderd dikke Vimmen Rijnshout tot herstelling der Kribben in de Rivier de Maas, gelegen onder Lithoijen, met leverancie van den daartoe benoeligden Grind; waarvan Beatek en Voorwaarden, ten huize der Besteding, van 1. October, zullen ter lezing liggen, en inlichtingen mede te beko-men zijn bij den Heer VAN DER SIJJP te Wamel.

Zegt het Kgast.

A. VERHAGEN, Openbaar Notaris, residentende te St. Michiels-Gestel, Kanton Bostel, Arrondissement 's Hertogenbosch, Provincie Noord-Brabant, heeft, voor zijne Principalen, provisioneel publiek verkocht:

Drie en dertig Bunders, zeven en vijftig Roo-den H O O I L A N D, aan elkander ge-legen op Oud Herlaar, onder St. Michiels-Gestel, tusschen laatstgenoemde Gemeente en de Stad 's Hertogenbosch, aters bij gedrukte Bilketten breeder omschreven.

In Massa met de Slagen voor f. 10,000.-

In Percelen met de Slagen voor f. 9,120:00.

De voorschreven L A N D E R I J E N hebben bij publieke verpachting over de ma-jare 1842 opgebracht de somme van f. 812,000.

Aantevaardt in gebruik met St. Marten, op 11 November 1842.

De Finale Verkoopung zal geschieden te St. Michiels-Gestel, ten huize en herberge van G E R R I T VAN JAARS-V E L T, in den Gouden Leeuw, op Dingsdag den 18 October, 1842, des namiddags ten vier ure, bij het uitbranden van Waslicht.

Nadere informatien te bekomen ten kantore van den Notaris A. V E R H A G E N, te St. Michiels-Gestel, en bij den heer H. C. D. E. J. O N G H, burgemeester te Hadikhuysen, terwijl er eene figuratieve kaart der Goederen, ten kantore van voornoemden Notaris, ter inzage ligt.

ERRATA.

In No. 117, 4 bladz., 1e kol., in het Ingezonden Stuk: Waarschuwung aan heeren gecommiffionerden, enz., is in den 18en regel, uitgelaten: en opna-melijck in den polder van den Eigen, welke rijnshout den geberde lezer gelieve te plaatsen achter het woord Saisoeh.

Beuts van Amsterdam.

Heden, Zaterdag den 8 October 42, van.

W. S. 21 pCt. 511. Die 5 pCt. 1014, 11. Syn. 41 pCt. 997. Nieuw. 1861, 1. Ad. 35 pCt. 1617, 1. Fort. 10 L. 21 pCt. 311. Oude Bussen 1057. Mezik 341 pCt. Colubb 155 pCt. 1000. H. A. A. de ROOY, Boekdr. en Drukker, te 's Bosch.